

יו"ר

אליהו ולק

סגן יו"ר

זאב גולדשמידט

גזבר

אליהו היימן

חברי ההנהלה

גורדין יעקב

גמזו בתיה

גרינמן אריה

דביר דב

ד"ר א. ולדשטיין

ליוס יאיר

מורין דוד

עו"ד נטרביץ' לב

פלינר לייבה

קרסין יעקב

ריבק מרק

רפפורט מרים

מנהלת משרד

אלה ברקן

Возлагая венок в "Яд ва-Шем"

19 апреля в День Катастрофы и Героизма евреев я от имени Объединения выходцев из Латвии и Эстонии возложил венок в Яд ва-Шем. Вместе со мной эту честь разделила моя семья – жена, дочь и внук. И таких венков было множество. А когда в Зале памяти оглашали имена погибших, в памяти воскресли не только люди, которых уже нет, но и события, кровно связанные с ними.

Летом 1941-го, когда германская армия оккупировала Латвию, мне исполнилось 11 лет. Из разговоров взрослых я знал о зверствах, которые немецкие фашисты и их ретивые помощники чинили над еврейским населением, но эта информация воспринималась мной в какой-то степени отвлеченно. И хотя я сознавал меру опасности, которой мы подвергались, и даже мечтал бежать на восток, но только встреча с дальним родственником, мальчиком чуть старше меня, сыном аптекаря из Саласпилса, бежавшим с места, где вся его семья была зверски убита, позволила мне понять реальность происходившего. Не только понять, но прочувствовать этот ужас на уровне «биологического» восприятия.

Во время первой большой «акции» в конце ноября 1941 года латышские полицейские выгнали нашу семью из квартиры на углу улиц Маскавас и Даугавпилс и погнали вместе с другими еврейскими обитателями этого района по ул. Лудзас в сторону станции Шкиротава. Тогда я впервые в своей жизни увидел множество трупов, лежавших в лужах крови на обледенелой мостовой и в снегу. Нашей семье (отцу, матери, сестричке) и семьям моих дядьев и теток удалось спрятаться в доме на углу улиц Лудзас и Ликснас. Там мы пережили обе «акции» ноября и декабря. А затем женщин и детей забрали в малое женское гетто, а мужчин – в малое мужское гетто.

המשך בעמ' 2

המשך בעמ' 2

דם הנרצחים זועק בליבי

ביום השואה ב-19 באפריל השנה, הנחתי זר בשם איגוד יוצאי לטביה ואסטוניה, בטכס שנערך ב"יד ושם". לצדי עמדו רעייתי, בתי ונכדי. זרים רבים הונחו וכאשר הוקראו שמות הנספים באוהל "יזכור" חלפו בזיכרוני לא רק שמות הוריי, קרוביי וחבריי שנספו, אלא גם הרציחות עצמן והדם היהודי שנשפך ברחובות ריגה.

בקיץ 1941 הייתי ילד בן אחת עשרה – לטביה

נכבשה והצבא הנאצי התקרב לריגה. משיחות המבוגרים ידעתי מה מעוללים הנאצים הגרמנים ועוזריהם ליהודי אירופה, אך אז ידיעות אילו עוד לא נגעו לנו. אמנם חשתי את הסכנה שריחפה על סף

Годовое собрание Объединения

Состоится в пятницу 22 июня 2012 г.
в зале в Шфаим в 10:30 утра.

- Отчёт правления о работе в 2011 г.
- План работы Игуда на ближайший год
- Продолжение борьбы за пенсию из Латвии
- Выборы Совета и ревизионной комиссии
- Прения

Проезд на автобусе № 601 или на маршрутке
(на Нетанию) - посадка на дерех Намир
(шоссе Хайфа).

האסיפה השנתית של האיגוד

תתקיים ביום שישי, 22 ביוני 2012
בשעה 10:30 באולם בשפיים.

- דו"ח ההנהלה על הפעילות ב-2011
- סקירת התוכניות לשנה פעילות הקרובה
- המשך המאבק לקבלת פנסיה מלטביה
- בחירת מוסדות האיגוד
- במה חופשית

ניתן להגיע למרכז החינוכי חוף השרון באוטובוס
מס' 601, או במונית שרות לנתניה - בתחנות
שבדרך נמיר.

המשך מעמ' 1

Kaizerwald ו-Strazdumuiža. כאן הפרידו ביני לבין משפחתי שנרצחה מיד אחר כך. בגיל 14 נשארתי לבדי. מריגה הועברתי למחנה הריכוז שטוטהוף שבפולין. שם לא רק ראיתי את הרציחות אלא, אילצו אותי לפנות את הגוויות. בזיכרוני נחרטה "צעדת המוות" בפברואר 1945 והצעדה ליד לאונאבורג במרץ 1945 שלפני השחרור.

הרציחות, הגוויות, דמויותיהם של אבי, אמי ואחותי ז"ל עמדו לנגד עיניי באותם רגעים בהם הנחנו את הזר. כל מה שעברתי באותן השנים התרכז לכדי מחשבה אחת: אם למות – אז רק עם נשק בידים, ואת אילו שקמים עלינו ורוצים להשמידנו – לחסל ללא רחמנות.

כל עוד אני חי, לא אשלים עם הנכונות "ליפות" את היסטוריית השואה, להגיש אותה באדישות, בצורה נייטרלית. גם היום דם הנרצחים זועק בליבי.

יצחק פוקין – ניצול גטו, כפר ורדים

Продолжение со стр. 1

В ноябре 1943 года гетто Риги было ликвидировано, и нас отправили в концентрационные лагеря Кайзервальд и Страздумуйжа. Здесь меня отделили от моей семьи. Вскоре все они были убиты.

В 14 лет, оставшись один, уже в концентрационном лагере Штуттгоф в Польше, я не только своими глазами видел совершавшиеся там убийства, но должен был убирать трупы погибших. Особенно пронзительны воспоминания о трагически знаменитом «марше смерти» в феврале 1945 года и «марше» под Лауенбургом в марте 1945 года, последнем перед освобождением.

Эти картины смерти, трупов людей, и в особенности образы моего отца, матери и сестры, стояли перед моими глазами в минуты, когда мы возлагали свой венок. Самое основное, к чему я пришел после всего пережитого, свелось теперь к простой истине: умирать следует с оружием в руках, а тех, кто стремятся уничтожить нас, – уничтожать без всякой пощады. И никогда не смогу я смириться с различными попытками «сгладить» историю Холокоста, излагать ее в «нейтральном», остранинном тоне. Кровь убитых и сегодня стучит в мое сердце.

Узник гетто - Ицхак Пукин,
Кфар Вradим

המשרד לאזרחים ותיקים

אנחנו כאן למענכם

*8840

כל הפתרונות לאזרחים הותיקים

מוקד לפניות אזרחים ותיקים עומד לרשותכם:

- מוקד מידע עדכני ומקיף רב לשוני
- מרכז מקצועי לסיוע בביורור זכויות בנושאים:

חוק אזרח ותיק, פנסיה, זכויות ניצולי שואה, קופות חולים, ביטוח לאומי, סיעוד, רווחה, ונושאים שונים הקשורים לחיי האזרחים הותיקים.

למידע נוסף ניתן לפנות לטלפון *8840 | פקס: 03-6442572
אתר האינטרנט: www.gimlaim.gov.il | דוא"ל: infogimlaim@pmo.gov.il
שעות הפעילות: ימים ראשון - חמישי בין השעות 08:00-20:00

Информацию о правах и льготах для пенсионеров, в т.ч. лиц, пострадавших в Шоа, можно получить в Центре информации по тел. *8840 (и на русском) а также в интернете www.vatikim.gov.il в разделе

Вспоминаем Рижский Политех

Этой встречи мы ждали давно, но кто-то должен был взять на себя организацию этого не простого мероприятия. И, как всегда, вот уже многие годы, всеми организационными вопросами занялось Объединение выходцев Латвии и Эстонии в Израиле. Инициатива встречи принадлежит члену Совета д-ру Якову Перлу, а живой душой этого сложного начинания стали Авива Валк и члены правления Дов Двир, Яша Гордин и Эли Гейман.

Они позаботились обо всем: от организации целой структуры по рассылке приглашений, аренды зала и заказа кейтеринга до

מפגש בארץ - סטודנטים ומרצים

רבים מן העולים לארץ שלמדו או הרצו בעבר במכון הפוליטכני בריגה הביעו רצון לקיים מפגש בוגרים.

משאלה זו התגשמה כשאגוד יוצאי לטביה ואסטוניה בישראל לקח על עצמו לארגן את הפגישה. הודות למאמצי המתנדבים, ביניהם דב דביר, יעקב פרל, יעקב גורדין, אביבה ולק, אלי הימן ואחרים התקיים המפגש ב- 30.03.2012. נשלחו הזמנות, הבוגרים והמורים הגיעו והכל הונצח בתמונות. להצלחת המפגש תרמה גם המצגת שהכין דב דביר שבה שולבו

"мелкой логистики" и прочих деталей, таких как изготовление нагрудных табличек с фамилиями и годами учебы в РПИ и приглашения фотографа, дабы увековечить сие замечательное событие.

А встреча 30 марта 2012 г. и в самом деле получилась впечатляющей. При всем том, что большинство её участников живут и работают в Израиле, многие из них не виделись годами, а некоторые - так и вообще со времен учебы в РПИ... И хотя большинство из нас "практически не изменились" за последние 30 - 50 лет, таблички с фамилиями были очень даже кстати. И угощение - тоже: ведь именно в отведенное для него время мы смогли опознать "знакомые все лица" и поговорить "за жизнь и за учебу в РПИ".

Официальную часть встречи открыл Эли Валк. Ее продолжил представитель посольства Латвии в Израиле г-н Даудзвардис, зачитавший приветственное послание нашей встрече от ректора

תמונות שנשלחו ע"י המשתתפים אשר כללו גם קטעים הומוריסטיים.

בין הבאים היו גם מי שנפגשו לראשונה מאז עלייתם ארצה וכמובן שכולם העלו זיכרונות מתקופת לימודיהם. ומה שגם תרם לאווירה החגיגית היה הכיבוד הנאה שדאגו לו המארגנים.

חלקו הרשמי של המפגש נפתח בדברים שנשא יו"ר האיגוד אלי ולק. נציג השגרירות הלטבית בישראל שהוזמן גם כן הקריא למשתתפי המפגש את ברכת רקטור האוניברסיטה הטכנית בריגה (המכון הפוליטכני לשעבר).

הקהל הקשיב בעניין רב לדברי וולדימיר מרקולוב, אשר בילה בין כותלי המכון 27 שנים- בתחילה כסטודנט אחר כך כחוקר, ולבסוף כמרצה.

משתתפי המפגש כיבדו את זכר מי שכבר אינם עמנו ביניהם פרופ' ווסרמן ז"ל, אשר לימד באוניברסיטה

המשך מעמ' 3 3 Продолжение со стр. 3

Рижского Технического Университета (бывший РПИ) г. Леонида Рибицкиса. После него зал с удовольствием и интересом слушал выступление "живой истории РПИ" - Владимира Меркулова - человека, прошедшего в стенах института 27 лет (!!!) в качестве студента, аспиранта, а затем и многолетнего преподавателя. Автор этих строк поделился с собравшимися несколькими эпизодами "пост-РПИ-шной" работы в Израиле и других странах.

Встреча студентов и преподавателей РПИ завершилась общей фотографией на память и взаимным желанием такую встречу повторить.

Мне же остается от имени всех ее участников поблагодарить руководство Объединения за прекрасную идею этой встречи и ее отличное воплощение.

Выпускник РПИ (1970 г.)
Михаил Бродски, Реховот

Представитель посольства Латвии г-н Д. Даудзвардис зачитывает приветствие ректора РТУ. В президиуме (слева направо) Эли Валк, Арье Гринман, Михаил Бродски

Вот это встреча !

Все, кто учились в РПИ (Рижском Политехническом Институте) вспоминают с ностальгией это время. И не удивительно – это были наши студенческие годы, все мы были молоды. Полны надежд и мечтаний. Поэтому, как только наше Латвийское Общество предложило встретиться выпускникам, все загорелись этой идеей.

Слева направо: Моше Гец, Лиля Глауберзон,
Ета Секундо (Долгицер), Шрага (Сергей) Секундо,
Нахум (Нёма) Кортин.

в свои 35 (!) лет и отработать инженером в Израиле и ещё вдобавок выйти на пенсию, детей женить да ещё внуков вырастить. Удивительная страна Израиль".

Но самое интересное было впереди. Как только все собрались в зале, на экране появились фотографии знакомых из далёкой молодости. Все сразу оживились. Ведь как давно это было, когда все мы были в чёрно- белом цвете. Здесь необходимо поблагодарить Дова Двира или, как его звали в РПИ, Борю Гринмана, за слайдовый шоу, который он подготовил. Это были не только старые фотографии, которые прислали со всего Израиля. Сюда ещё добавился юмор и короткие отрывки из смешных видео-клипов. Никто в зале не остался равнодушным. И не удивительно, что люди добавляли с мест свои комментарии.

Продолжение на стр. 5

הכתובת למכתבים לאיגוד: ת.ד. 23574, תל אביב 61243
Адрес для писем в Объединение:

כתובת הדואר האלקטרוני: latest@bezeqint.net
Электронная почта:

Продолжение со стр. 4

Мы также почтили память тех, кого уже нет с нами: профессора Вассермана, который преподавал в шестидесятые годы теоретическую механику, и Мордехая Лапида (Марика Блюма), который погиб от рук террористов в 1995 г.

От имени всех участников этой встречи беру на себя смелость добавить слова глубокой благодарности всем организаторам этой встречи и прежде всего Авиве и Эли Валк.

Те, кто пропустили эту встречу, очень много потеряли. Уже побыть пару часов в обществе земляков твоего уровня, это событие.

Надеюсь, что подобные встречи будут у нас в будущем и общение между соучениками не ограничится обменом телефонных номеров.

Ида Чурилова (Меркель), Тель Авив

Слева направо: Гецель Гринман, Арье Гринман, Тамара Гринман (Нахимовская), Мери Двир (Гуд), Шалом Двир (Гринман), Дов Двир (Гринман), Таня Двир (Гольман), Алла Гринман (Перлин)

Встреча выпускников РПИ показала, что многие хотели бы восстановить утраченную связь с друзьями и знакомыми. Мы готовы помочь членам Объединения разыскать земляков, опубликовав в "Эцлейну" данные разыскиваемых и тех, кто их ищет. Так же, как когда-то мы встречались у часов "Лайма", сегодня можем встречаться на страницах бюллетеня.

Скопируйте этот бланк, заполните и пришлите в редакцию (почтовый адрес на стр. 4).

Прошу помочь мне разыскать родственника\друга\одноклассника\сокурсника\соседа

Дата (год) _____ и место рождения _____

Проживал\а в _____ году в городе _____, в стране _____

Дополн. информация _____

Мои фамилия, имя _____ שם משפחה שלי

Адрес _____ כתובת

e-mail _____ מס' טלפון

איתור קרובי משפחה

להנהלת האיגוד שלום רב.

תודה על ההזמנה לטכס הזיכרון ב"יד ושם". הטכס היה מאוד מכובד ומרגש ביותר.

אני ילידת הארץ, הורי דניאל ואגנס הירשברג עלו ארצה מריגה כחלוצים ב-1936, אחרי ההכשרה ב'לגבה. יש לי תמונה שלהם עם הקבוצה שלהם.

התחלנו להכין "שורשים" בשביל הנכדים שלי. יש לי תמונות של המשפחות שלהם בריגה וגם מכתבים שהם קבלו מהמשפחה, חלקם בגרמנית וחלקם ברוסית. המכתבים הגיעו עד לכניסת הגרמנים לריגה. רוב קרובי המשפחה שלהם ניספו בריגה בשואה. רק מעטים נותרו בחיים.

המשפחות של אבא שלי מריגה הן: הירשברג, גלפרסון, יורל, יעקובסון, בלנקפלד.

המשפחות של אימא שלי הן: לוגק, אטלס, פיינבורג, לוינסון.

אם מישהו יודע משהו עליהם – אשמח לשמוע ולהשלים את העץ המשפחתי.

רותי ברנדט, רח' האורן 5, חיפה 34731

Встреча с учителями из Латвии

В начале февраля в Яд ва-Шем на базе института по изучению Шоа проходил очередной, уже третий по счёту, семинар для учителей истории из Латвии.

Мне, ребенком чудом выжившей в Риге во время немецкой оккупации, было предложено в течение часа рассказать о зверском уничтожении еврейского населения Латвии и о моём личном опыте.

Я говорила по-латышски, на одном из моих родных языков. Правдиво, со всеми подробностями и хронологически точно.

Известно, что позорную и кровавую страницу в истории латышского народа в школьных учебниках пытались умолчать или изменить. Не секрет, что Латвия - единственная страна, где ежегодно 16 марта на улицы столицы выходят бывшие члены латышского легиона СС. Теперь их сопровождают сыновья и внуки. А нынешний президент Андрис Берзиньш и вовсе считает, что надо считать их гордостью латышского народа

История моего спасения в латышском детском доме хранится в архивах Яд ва-Шем, в фонде Шпилберга, в Риге – в телевизионном фильме о спасенных и спасителях, в документальном цикле С.Кулиша в России. Но данная встреча оказалась для меня, всю жизнь несущей груз воспоминания о бесчеловечных унижениях и звериной жестокости карателей, наиболее болезненной. Рассказывая о гибели родных, я чуть не потеряла сознание. Я благодарна Авиве Валк, бывшей рядом со мной, за моральную поддержку в эти минуты.

Очень хотелось бы верить, что мне удалось убедить латвийских педагогов – воспитателей нового поколения латышей – в правдивости моего трагического рассказа. Ведь был он не только объективным, но и обвиняющим, ибо наших безвинных детей и стариков убивали под лозунгом "отместки за деяния жидовских большевиков в 1940г" (цитируя газету "Tēvija").

Да, верно, моим спасителем был латыш Эмиль Реснайс - Праведник народов мира. Были и среди латышей гуманные и благородные люди в это страшное время, но их было ничтожно мало.

А моим долгом было рассказать обо всем, ибо ничто не забыто и не прощено.

Д-р Ина Михельсон (Фридман), Ганей Тиква

חובתי – לספר את האמת

המכון ללימודי השואה ב"יד ושם" קיים בתחילת פברואר 2012, זו הפעם השלישית, סמינר למורי היסטוריה מלטביה.

כמי שניצלה בנס בריגה בזמן הכיבוש הגרמני בהיותי ילדה בת 11, התבקשתי לספר על השמדת יהודי לטביה ועל ניסיוני האיש. דיברתי אל המורים בלטביה, אחת משפות האם שלי. סיפרתי בפרטי פרטים ובדיוק כרונולוגי את האמת.

כפי שידוע, הלטבים ניסו להסתיר את התקופה העקובה מדם, את השנים השחורות, האפילות והמביישות וכמו כן ניסו להעלימה או לשנות את ספרי הלימוד הדנים בהיסטוריה הלטבית.

אין זה סוד, שלטביה הינה המדינה היחידה שבה בכל שנה, ב-16 במרס, צועדים חיילי לגיון ה-SS הלטבי, המלווים בילדיהם ובנכדיהם. ואף הנשיא הנוכחי Andris Bērziņš הכריז השנה ש"אין לראות בהם פושעים, הם נלחמו על המדינה הלטבית.

סיפור הצלתי בבית היתומים הלטבי מתועד בארכיון "יד ושם", בקרן שפילברג, בריגה - בסרט על ניצולים ומצילים, ובמקומות אחרים.

המפגש הזה עם הלטבים הצעירים יחסית, היה לי קשה וכאוב במיוחד. כל חיי אני נושאת עימי את זיכרונות ההשפלה האל-אנושית, את האכזריות החייתית.

כאשר סיפרתי על רציחת בני משפחתי, חשתי שאני על סף התעלפות. אני מודה לאביבה ולק שהייתה לידי ותמכה בי ברגעים הקשים.

אני רוצה להאמין שהצלחתי לשכנע את המורים, מחנכי הדור הצעיר בלטביה, באמינות סיפורי הטראגדי. כי דבריי כללו לא רק עובדות אלא גם האשמה! את ילדינו וזקנינו רצחו ללא עוול בכפם בשם הסיסמה: "נקמה על מעשי הבולשביקים היהודים ב-1940". (הציטוט מן העיתון Tēvija).

נכון, אותי הציל לטבי, Emil Resnais, חסיד אומות העולם. גם בתקופה כה אפלה נמצאו בין הלטבים אצילי נפש, אך הם היו מיעוט שבמיעוט, וחובתי הייתה לספר למורים על הכול, כי דבר לא נשכח ודבר לא נסלח.

ד"ר אינה מיכלסון לבית פרידמן, גני תיקוה

Исторический архив Объединения открыт

по воскресеньям с 12:00 до 15:00

по средам с 10:00 до 13:00

Посещение в иные дни следует согласовать

по телефону 09-9596532 или по e-mail arch.shfayim@gmail.com

Архив находится в Шфаим,

(в ста метрах к югу от торгового центра)

כתובת הארכיון: מרכז חינוכי חוף השרון, בניין קתדרה, שפיים 60990

הארכיון ההיסטורי של האיגוד פתוח לקהל

בימי א' בין השעות 12:00-15:00

ובימי ד' בין השעות 10:00-13:00

ביקור בימים אחרים יש לתאם בטל' 09-9596532

או בדוא"ל: arch.shfayim@gmail.com

הארכיון ממוקם במתחם החינוכי בשפיים

(כ-100 מ' דרומה מן המרכז המסחרי)

День Латвийского легиона СС

16 марта с.г., как и каждый год в последние 20 лет, ветераны Латвийского легиона СС, созданного немецкими оккупационными властями в 1943 г., отметили День Легиона. По официальной версии, они всего лишь "почтили память своих боевых соратников, погибших в рядах немецкой армии." Так, например, президент Латвии А. Берзиньш заявил, что эти латыши сражались за независимость Латвии, против советской оккупации, а потому не верно считать их преступниками. Следует отметить, что в марше памяти не участвовали в этом году министры или иные официальные лица, но зато там шествовали депутаты правой националистической фракции Сейма, насчитывающей 12 депутатов.

Нашлись и такие, которым марша бывших эсэсовцев и их потомков и сторонников показалось мало. В этот же день напротив здания, в котором находится представительство Еврейского Агентства, был вывешен портрет Гитлера. Более того, вызванные полицейские заявили, что нет статьи закона, по которой можно было бы запретить такое действие!

Более того, 16 марта в один из рижских детсадов пришли люди в форме латвийских легионеров из общества Latviešu karavīrs. Согласно записи на сайте детсада, они "познакомили детей с самым настоящим оружием легионеров, одеждой, экипировкой и обязанностями солдат". Совладельцем этого частного детсада является депутат Сейма от правой фракции Национальный Союз (VL!-ТБ/ДННЛ) Имант Парадниекс, который также принимал участие в мероприятии. Министр образования и науки Роберт Килис обещал провести проверку этого случая.

Дальше – больше. 20 марта в телепрограмме НАБА, идущую под эгидой Латвийского университета, дали слово легионеру Янису Лапе, который стал свидетельствовать как "жиды с наганами на боку" высылали латышей в Сибирь. Он также благодарил немцев за то, что "они вошли в Латвию и остановили коммунистические репрессии против латышей". Да и вопросы ведущих, их комментарии и тон были такими антисемитскими, что посол Израиля Хагит Бен-Яков сочла необходимым обратиться с жалобой в Национальный совет по СМИ. В частности она пишет:

"Тон и атмосфера пропаганды против еврейского народа и термины, использованные в передаче, не согласуются с европейскими ценностями терпимости, с борьбой против антисемитизма и расизма. Мы поражены, что национальное телевидение позволяет высказываться господам Роберту Климовичу и Леонарду Инкинсу (ведущим программы), один из которых известен как распространитель нацистской пропаганды, например, книги Mein Kampf, а второй пытается оправдывать Герберта Цукурса, известного как нацистский преступник и убийца евреев".

Это обращение было направлено через МИД Латвии, руководитель которого Эдгар Ринкевич не замедлил выступить с осуждением подобных передач. В беседе с председателем Совета

יום הלגיון ס"ס הלטבי

ב-16 במרץ השנה, כמו בכל שנה ב-20 השנים האחרונות, ציינו הוותרנים של לגיון הס"ס הלטבי, אשר הוקם ע"י שלטונות הכיבוש הגרמניים ב-1943, את יום הלגיון. על פי הגירסה הרשמית הם "רק כיבדו את זיכרון חבריהם לקרב, אשר נפלו בשרות הצבא הגרמני". כך לדוגמא נשיא לטביה א. ברזינו, הכריז שהלטבים האלה נלחמו למען עצמאות לטביה וכנגד הכיבוש הסובייטי ועל כן לא יהיה זה נכון לראות בהם פושעים. חשוב לציין שהשנה, שרי ממשלה או אישים

רשמיים לא לקחו חלק בצעדה, אך מי שהשתתפו בצעדה היו חברי הסיים (הפרלמנט) מן הסיעה הלאומית הימנית, המונה 12 חברים.

היו גם מי שצעדת אנשי הס"ס נראתה להם כבלתי מספקת. באותו יום נתלה דיוקנו של היטלר מול הבניין שבו שוכן משרד הסוכנות היהודית. יתרה מזאת, השוטרים שהוזעקו למקום הודיעו כי אין סעיף בחוק האוסר מעשה זה.

ב-20 במרץ בתכנית טלוויזיה המשודרת בחסות האוניברסיטה הלטבית, ניתנה זכות הדיבור ללגיונר יאניס לָפֶה, זה תאר "כיצד הז'ידים עם האקדחים" הגלו לטבים לסיביר. הוא גם הביע דברי תודה לגרמנים על שנכנסו ללטביה והפסיקו את מעשי הדיכוי הקומוניסטיים כנגד הלטבים. השאלות כמו גם נימת הדיבור של מנחי התכנית ופרשנויותיהם היו כל כך רוויים באנטישמיות, עד כי שגרירות ישראל בלטביה חגית בן-יעקב פנתה בתלונה למועצת התקשורת ובין היתר היא כתבה:

"הטון ואווירת התעמולה נגד היהודים אשר כללו מונחים שהושמעו כשידור, אינם עולים בקנה אחד עם ערכי הסובלנות והמאבק נגד הגזענות, הלאומנות והאנטישמיות. אנו חשים תדהמה לנוכח הדברים שנאמרו, כיצד זה איפשרה הנהלת הרדיו הלטבי

Евреев в Латвии стало меньше?..

по материалам латвийского ЦСБ

Центральное статистическое Бюро Латвии опубликовало предварительные итоги переписи населения, проведённой в марте 2011 г. По сравнению с 2000 г. число жителей уменьшилось на 13% (на 309 тысяч, из которых около 190 тыс. уехало за границу) и составило 2,067,887 человек. Особенно резко ощущается это изменение в группе детей и подростков до 14 лет - их стало меньше на 32%. Больше всего пострадала Латгалия - число жителей сократилось там на 21.1% и Видземе - на 17.5%.

Меньше стало не только латышей, но и представителей всех национальностей. Так, по переписи 2011 г. в Латвии 6,416 евреев, а в 2000г. их было 10,385.

В еврейской общине считают, однако, что на самом деле евреев намного больше, т.к. вопрос о национальности был сформулирован нечётко, а в паспорте она не указывается.

Вместе с тем следует отметить, что процент лиц, имеющих латвийское гражданство, возрос с 74.5% до 83.8%. Доля лиц с высшим образованием среди тех, кто старше 15 лет, возросла с 20 до 29 процентов.

Праведники народов мира в Латвии

1 февраля 2012 г. посольство Израиля в Латвии чествовало Праведников народов мира Антона и Элеонору Загорских и их сына Франсиса из латгальского местечка Риебини и Ивана и Анну Чурбановых из-под Зилупе. Посол Израиля г-жа Хагит Бен-Яков вручила дипломы и медали внуку четы Загорских Валдису Загорскому и дочери Чурбановых Нине Ластовской.

Загорские с риском для жизни прятали Льва Лубана, из Прейли, которому удалось выползти из расстрельной ямы.

Чурбановы несколько месяцев укрывали двух братьев Ляховских из деревни возле Зилупе, а затем перевели их через линию фронта.

На церемонии выступил также министр иностранных дел Латвии Эдгар Ринкевич.

Затем состоялся посвящённый Праведникам концерт, подготовленный Обществом Еврейской культуры имени Макса Гольдина.

Справка: Институт Яд ва-Шем присвоил звание Праведника народов мира 132 жителям Латвии в 85 случаях спасения, причём первым это звание получили в 1966 году Жанис и Иоганна Липке, спасшие вместе с соратниками более пятидесяти евреев. Изучение случаев спасения в Латвии продолжается при содействии музея "Евреи в Латвии". В работе комиссии по праведникам при Яд ва-Шем участвует представитель нашего Объединения

אוכלוסיית לטביה מצטמקת

על פי נתוני מפקד האוכלוסין שנערך במרס 2011 אוכלוסייתה של לטביה הצטמצמה ב-13% ומנתה 2,067,887 תושבים, 1,284,194 לטבים (62.1%), ו-670 אלף בני עמים סלביים (32.4%). ירד מספר בני כל הלאומים וכך נמצא כי ב-2011 היו שם 6,416 יהודים לעומת 10,385 בשנת 2000. בקהילה היהודית מניחים, שהנתון הזה לא משקף את המציאות, כי הניסוח בשאלון היה מעורפל ובתעודת זהות לא מצוין לאום.

ומנתה 2,067,887 תושבים, 1,284,194 לטבים (62.1%), ו-670 אלף בני עמים סלביים (32.4%). ירד מספר בני כל הלאומים וכך נמצא כי ב-2011 היו שם 6,416 יהודים לעומת 10,385 בשנת 2000.

בקהילה היהודית מניחים, שהנתון הזה לא משקף את המציאות, כי הניסוח בשאלון היה מעורפל ובתעודת זהות לא מצוין לאום.

צמצום האוכלוסייה בלאטגליה מורגש יותר מאשר בשאר האזורים - 21.1%. בחלוקה על פי קבוצות גיל נמצא כי גילאי 0-14 שנה היא הקבוצה שקטנה ב-32% יחד עם זאת נמצא כי גדל חלקם של בעלי האזרחות הלטבית מ-74.5% ל-83.8%.

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של לטביה.

חסידי אומות העולם בלטביה

ב-1 בפברואר 2012 חלקו, בשגרירות ישראל בלטביה, כבוד לחסידי אומות העולם אנטון ואֶלְאָוֶנְרָה זְגוֹרְסְקִי ובנם פֶּרְנַסִּיס מהכפר הלטגלי הרייני, ואיוון ואֶנְה צ'וֹרְבַּנוֹב מסביבת העיירה זילופה. שגרירת ישראל חגית בן-יעקב העניקה דיפלומות ומדליות לזוגות זגורסקי נכדם של הזוג זגורסקי, ולבתם של הצ'ורבנובים גִּנְהָה לֶסְטוֹבְסְקִי.

תוך סכנת חיים הסתירה משפ' זגורסקי את לב לובן מפריילי אשר הצליח להימלט מבור ההריגה.

הצ'ורבנובים נתנו מקלט לשני אחים לייחובסקי מכפר בסביבות זילופה, ואחרי-כן העבירו אותם לצד השני של קו החזית.

בטקס נשא דברים שר החוץ של לטביה אדגרס רינקביצ'ס.

עד עתה העניק "יד ושם" תואר "חסיד אומות העולם" ל-132 תושבי לטביה המעורבים ב-85 מקרי הצלה. הראשונים שהוענקו להם תואר זה בשנת 1966, היו ז'אָנִיס ויוֹהָנָה לִיפְקֶה אשר יחד עם חבריהם, הצילו מעל חמישים יהודים. חקירת מקרי הצלתם של יהודים בלטביה נמשכת. בעבודת הוועדה שב"יד ושם" העוסקת בנושא חסידי אומות העולם משתתף גם נציג איגודנו.

Израиль Фейгельсон в моей жизни

Нет ни одного рижанина, любителя оперы, который не был бы знаком с прекрасным голосом певца Израйля Фейгельсона (1921-1991), многие годы выступавшего на сцене Оперного театра и на концертах. 29 февраля 2012 г. в центре Блюменталь в Тель Авиве состоялся вечер памяти этого замечательного тенора. На вечере выступили сыновья певца, Рафаэль (фортепиано) и Иосиф (виолончель) и внук Евгений (скрипка). Иосиф с любовью рассказал о покойном отце, о его детстве, учебе, о жизни в Советской Латвии и в Израиле. Мы прослушали записи выступлений Израйля, видели семейные фотографии, афиши. Др. Ева Ватер приветствовала членов семьи певца, с которыми была знакома еще в Риге.

Хочу добавить что-то очень личное. Я пришла на этот вечер с большим волнением – ведь Израиль Фейгельсон был героем моего детства. В учебной программе латышской школы, где я училась, был предмет – музыкальное воспитание. Урок состоял из лекции о композиторе и музыкальных отрывков. Фейгельсон часто выступал на этих уроках лекциях. Я была единственной еврейкой и никогда не забуду биение сердца, когда он входил в зал – ВЫСОКИЙ, СТРОЙНЫЙ, с большой черной шевелюрой – красивый и гордый еврей. Как только он начинал петь, со всех сторон слышался шепот: *"снова этот Абрам пришел, что этот жид делает здесь..."*

С тех пор прошло более 40 лет, но это ужасное чувство я не забыла – сейчас начнутся проклятия, смешки латышских детей и безучастные взгляды учителей. И мы, два еврея. в этом большом и враждебном зале.

До сих пор я помню себя 11-летней девочкой, которая хотела защитить его, своего кумира, от обидчиков и ненавистников.

В зале центра Блюменталь круг замкнулся.

К сожалению, Израиль Фейгельсон уже давно не с нами, но его музыкальные потомки продолжают дело моего любимого певца.

Нозми Ахмеев (Хайт), Рамат Ган

הצדעה לגיבור ילדות

ב-29 בפברואר 2012 התקיים ב"מרכז בלומנטל" בתל אביב ערב לזכרו של הטנור ישראל פייגלסון (1921 – 1991). אין ריגאי חובב אופרה, שלא הכיר את קולו הנפלא והעמוק של זמר זה, שהופיע שנים בבית האופרה של ריגה ובקונצרטים. בערב זה נהנינו מנגינתם היפה של בני משפחתו – הבן הבכור יוסף (צ'לו), הבן רפאל (פסנתר) והנכד יוג'ין (כינור). יוסף דיבר באהבה רבה על אביו המנוח, על ילדותו, על לימודיו ועל חייו בלטביה הסובייטית ובישראל.

שמענו הקלטות של שירתו וצפינו בחומר ארכיוני. ד"ר יווה וואטר בירכה בחום רב את בני המשפחה שהכירה עוד בריגה והגישה להם פרחים.

ובנימה אישית, באותו ערב גשום, הגעתי ל"מרכז בלומנטל" כולי מרוגשת, הרי ישראל פייגלסון היה גיבור ילדותי...

במסגרת תוכנית הלימודים בבית הספר הלטבי נכלל גם המקצוע – חינוך מוסיקלי. השיעור היה בנוי מהרצאה על מלחין מסוים בליווי קטעי שירה. ישראל פייגלסון הופיע פעמים רבות בבית ספרי. הייתי היהודייה היחידה בו, ולעולם לא אשכח את הלמות לבי כאשר ישראל פייגלסון היה נכנס לאולם: גבוה, תמיר, עם רעמת שער שחור – יהודי מרשים ויפה הפוסע בצעדים מהירים לעבר הבמה ומתחיל לשיר.

מיד נשמעו מכל הכיוונים לחישות לעג בלטבית: *"אברם הגיע, מה הז'יד עושה פה, נו ז'יד תפסיק ליילל!"*

עברו מאז למעלה מ-40 שנה, אך את התחושה הנוראית שאחזה בי פעם אחר פעם לא שכחתי: הנה זה בא, הנה תגענה הקללות

והצחקקים של התלמידים ומבטיהם האדישים של המורים ואנו, שני יהודים בכל האולם הגדול הזה, הזר והמאיים עלינו. עד היום אני זוכרת את אותה ילדה בת 11 – אני, הרוצה להגן עליו מן העלבונות והשנאה.

ב"מרכז בלומנטל" כאילו נסגר המעגל. לדאבון הלב ישראל פייגלסון איננו עוד עמנו אך בניו ונכדו המוסיקאים ממשיכים את מורשתו של הזמר האהוב עלי.

נעמי אחימאיר לבית חייט, רמת גן

IN MEMORIAM

Памяти наставника

19 апреля мы проводили в последний путь Лёву (Арье) Фалькова – неприимимого борца за алию из СССР и за национальное самосознание еврейской молодёжи.

Лёва родился в мае 1919 г. в Резекне, мечтал об Эрец-Израэль и был воспитанником Бейтара, оставаясь до конца дней своим верным учеником Жаботинского. В 1941 г. пытался бежать в Палестину, но был пойман на афганской границе. Отсидел 10 лет в ГУЛАГе и 5 лет в сибирской ссылке. Вернувшись в Латвию в 1956 г., начал добиваться выезда в Израиль. Мало кто, даже среди заядлых сионистов, верил, что своей настырностью он добьётся визы. Но накануне Шестидневной войны он таки получил разрешение.

В Израиле Фальков стал активистом организации "Маоз", боровшейся против большевистских лагерей и за свободу Узникам Сиона. Он устроил свою личную жизнь и объездил чуть ли не весь земной шар. На старости лет стал студентом Иерусалимского Университета.

Да будет благословенна память о нём.

Эли Валк,
верный ученик Лёвы Фалькова.

לוחם ציון אריה פלקוב ז"ל

אריה פלקוב, בן דודו של אבי, נקרא לייבל'ה בפי המשפחה, היה עבוננו, הצברים, אגדה רחוקה, ידענו שהיה במחנות ובבתי הסוהר בסיביר ועבר שם, תלאות מרובות.

בארץ ידענו על מצוקת יהדות ברה"מ והסכנה הכרוכה במשלוח מכתבים אליהם. סבא שלי, אבא גורדין, התחיל לקבל מכתבים מלייבל'ה בשנת 1963 והשיב לו בזהירות. ערב מלחמת ששת הימים הגיע מכתב מלייבל'ה שתחילתו באותיות גדולות ובעברית "יחי בן גוריון, תחי מדינת ישראל". חששנו שהצנזורה הרוסית קראה את המכתב ועלולים לעכב את עלייתו, אך תוך זמן קצר אכן עלה ארצה.

נדהמנו לשמע את סיפורי שסופרו בידיש ובעברית, על קורותיו בשנים ההן. ראינו לפנינו איש קטן מידות אך גדול במעשים, בעל רוח לוחמת, איש אשר הגשים את חלומו.

שמחנו שהצליח לשקם את חייו, התחתן עם שרה, עובדת סוציאלית, ועבר לגור איתה בירושלים, העיר שהייתה פסגת חלומותיו. ערב מלחמת העולם השנייה, ניסה לייבל'ה להתקבל ללימודים באוניברסיטה העברית ע"מ בדרך זו להגיע לארץ, אך עקב כיבוש לטביה ע"י הרוסים הדבר לא התאפשר. עברו שנים רבות וכאשר פרש לגמלאות, הגשים לייבל'ה את חלומו הגדול ללמוד באוניברסיטה העברית. בכל מפגש הוא היה מאושר לספר באיזה חוגים הוא לומד וכיצד הוא מעשיר את ידיעותיו בתולדות עם ישראל ובארכיאולוגיה.

האיש היה לא רק בעל ידע בהיסטוריה, הוא עצמו היה היסטוריה מהלכת, סמל למאבקו של היחיד מול שלטון עריץ, סמל לניצחון הרוח. והכל כדי להגשים את חלומו להגיע לארץ ישראל. בספרו "פתחו לי שערי צדק" הוא פותח צוהר לקורא על סיפורו ההרואי – למרות כל הייסורים בעקבות ניסיונות הבריחה שלו מברית המועצות הוא המשיך להיאבק ללא פחד מול משרד הפנים הסובייטי! לאורך כל הדרך לא התייאש והתמיד כדי להשיג את המטרה הנכספת, הגשמת חלום ילדותו - להגיע לארץ ישראל.

אריה פלקוב נפטר ב-19.4.2012 בגיל 93. יהיה זכרו ברוך.

רבקה רויכמן לבית גורדון, חדרה

המשך מעמ' 7 Продолжение со стр. 7

по электронным СМИ он выразил обеспокоенность в связи с прозвучавшими в последнее время в отдельных СМИ противоречивыми и разжигающими вражду оценками, которые не способствуют этнической сплоченности и подрывают международную репутацию Латвии. "У нас каждому обеспечена свобода высказываний и мнений. Вместе с тем, ни в одном демократическом обществе свобода слова не существует в отрыве от ответственности, которая лежит на СМИ и обществе" - сказал Ринкевич.

В результате гендиректор Латвийского радио дал указание временно прекратить вещание спорной программы. Авторы передачи и их сторонники посчитали, что это является грубой цензурой и нарушением свободы слова и 17 мая провели пикетирование израильского посольства.

לאדונים רוברט קלימוביץ' ולאונרד אינקינס (מנחי התכנית) להתבטא באופן קיצוני זה כשהאחד מפיץ תעמולה נאצית, כמו מיין קמפף, והאחר משתדל לטהר את שמו של הטיס הרברט צוקורס, שנודע כפושע נאצי ורוצח יהודים". שר החוץ הלטבי אדגר רינקביץ' גינה שידורים מסוג זה וציין שהם פוגעים בשמה הטוב של לטביה.

כתוצאה מכך הורה מנכ"ל רשות השידור הממלכתי הלטבי להשהות זמנית את שידור התכנית. האחראים על התכנית ואוהדיהם ראו בכך הטלת צנזורה גסה ופגיעה בחופש הדיבור. ב-17 במאי הם הפגינו מול השגרירות הישראלית.

IN MEMORIAM

Из Тукумса в Палестину в 1931 г.

В прошлом году в возрасте 99 лет скончался Иосеф Кац, один из первых бейтаровцев Латвии, приехавший в Палестину из Тукумса в 1931 г. По прибытии в страну он присоединился к другим воспитанникам Бейтара из Латвии, которые создали в 1926 г. коммуну "Менора". Это по праву может считаться началом создания "Бейтара" в Эрец Исраэль.

С началом арабских беспорядков против еврейских поселенцев в 1936 г. Йосеф пошёл служить в полицию и оставался в её рядах до выхода на пенсию. Всю жизнь он был предан идеалам Бейтара, собрал обширную библиотеку по ревизионистскому направлению в сионизме, а также мемуары старой гвардии "Эцеля" и "Леги". Он был активным членом Объединения выходцев из Латвии с момента его создания. Йосеф передал в наш архив в Шфаим уникальные фотографии 30-х годов, а также открытку, отправленную ему сестрой из Риги 14 июня 1941 г. – за пару недель до её гибели.

Йосеф Кац оставил дочь и четырёх внуков.

Да будет благословенна память о нём.

Яков Карасин, Тель Авив

יוסף כץ ז"ל

בספטמבר 2011 הלך לעולמו בגיל 99 שנים יוסף כץ ז"ל, אחד מראשוני הבית"רים הלטביים, שעלה לארץ ישראל בשנת 1931.

יוסף כץ יליד Tukums, הצטרף עם עלייתו יחד עם חבריו לקומונה בשם "מנורה", שנוסדה ע"י אנשי בית"ר יוצאי לטביה ב-1926. ניתן לראות במעשה זה תחילת הקמת תנועת בית"ר בארץ ישראל.

בשנת 1936, כאשר החלו מאורעות הדמים של תרצ"ו, הצטרף יוסף לכוחות המשטרה ושירת בה עד לפרישתו לגמלאות.

במשך כל ימי חייו, החזיק יוסף בהשקפת עולם בית"רית ואסף ספרים רבים בנושא הזרם הרביזיוניסטי בתנועה הציונית. בין השאר גם ספרי זיכרונות של ותיקי האצ"ל והלח"י.

יוסף היה פעיל באיגוד יוצאי לטביה בישראל מיום היווסדו. הוא תרם לארכיון האיגוד תמונות נדירות ביותר של תנועת

בית"ר בלטביה משנות ה-30 וכן העביר גלויה שכתבה אליו אחותו ב-14.06.1941, זמן קצר לפני שנרצחה בשואה. יוסף כץ השאיר אחריו בת וארבעה נכדים. יהי זכרו ברוך.

יעקב קארסין, תל אביב.

Первая группа халуцим от «Бейтара» Латвии, прибывшая в Палестину в 1930 году.

ראשוני הבית"רים מלטביה אשר עלו לארץ ישראל ב-1930. שלישי משמאל בשורה התחתונה – דוד ויינרייך, על ידו – ל'שץ', קילר. בשורה מעליהם משמאל לימין: עזרא פפרניק, קלמנוביץ', הילל צור (אחד ממייסדי וראשי מועצת העיר של נתניה), לפני האחרון – מצליח והאחרון – יצחק רוזנפלד. שורה מעליהם משמאל בן יעקוב, סוניה ליוון, מוליה דייץ'. מעליו – בנו ברמן.

Памяти супругов Рабинович из Риги

Ольга и Аарон Рабинович родились в Риге и прожили там до алии в Эрец-Исраэль в 1935 г. С тех пор и до самой смерти они жили в Тель Авиве, где у них родились дети и внуки.

Аарон был активным членом Объединения выходцев из Латвии и много делал для помощи нуждающимся.

Отмечая золотую свадьбу, Рабиновичи основали Фонд помощи пожилым и нуждающимся выходцам из Латвии, пострадавшим в Шоа. После их смерти дочь Сарра вместе с мужем, известным журналистом Зеевом Шифом, продолжили это благородное дело.

В этом году Сарра Шиф (Рабинович) в память о своих родителях и об их родных, убитых в 1941 г., передала 5000 шек. для помощи нуждающимся.

תרומה לזכרם של בני הזוג רבינוביץ'

אולגה ואהרון רבינוביץ' נולדו בריגה וחיו בה עד עלותם לארץ ישראל כציונים בשנת 1935. כל חייהם בארץ גרו בתל-אביב ובה הקימו משפחה וזכו לילדים ולנכדים.

אהרון רבינוביץ' פעל רבות למען נזקקים והיה פעיל באיגוד יוצאי לטביה. בחגיגת שנת החמישים לנישואיהם ייסדו קרן שמטרתה מתן עזרה לקשישים נזקקים ולניצולי שואה. בתם שרה ובעלה העיתונאי זאב שיף ז"ל המשיכו את דרכם במתן תרומות מכספי הקרן.

השנה מעניקה הקרן תרומה בסך 5000 ₪ לזכר ההורים אולגה ואהרון רבינוביץ' ז"ל ולזכר בני משפחותיהם אשר ניספו בריגה בשנת 1941.

ПРАВЛЕНИЕ БЛАГОДАРИТ ЧЛЕНОВ ОБЪЕДИНЕНИЯ ЗА ПОЖЕРТВОВАНИЯ		אנו מודים לחברים אשר העבירו תרומות לפעילות האיגוד	
Шимон Ротшильд, <i>Кирьят Ям; Этель и Шалом Фейгиновы Нагария 1000 шек.</i>	Памяти нашей дорогой мамы Фрумы Ротшильд (урожд. Столбов, Лудза) 1923-14.3.2011 и памяти родных, убитых в Латвии в дни Шоа		שמעון רוטשילד קרית-ים, אטל ושלום פייגינב נהריה 1000 ₪
Мирьям Рапопорт, <i>Тель Авив 1000 шек.</i>	Памяти отца Якова Блюма , скончавшегося в Германии и матери Леи Блюм , умершей в Израиле, а также сестры Рути , умершей в эвакуации в России.		מרים רפופרט, תל-אביב 1000 ₪
Иехуда Фрид, <i>Тель Авив 600 шек.</i>	Памяти моей супруги Хаи Фрид (урожд. Давидов). Она любила людей, была достойной подражания сионисткой		יהודה פריד, תל-אביב 600 ₪
Эмма и Рувен Мацкины, <i>Бат Ям 1000 шек.</i>	Памяти нашего любимого двоюродного брата Соломона Фейгерсона и памяти родителей Михль и Голды Мацкиных и Сони Шуэль-Мацкиной		אמה וראובן מצקין בת-ים 1000 ₪
Габриэль Бирин <i>Иерусалим 1000 шек.</i>	Памяти моей матери Малки- Цви Бирин (урожд. Штейн)- Рига, Пярну и незабываемого брата и друга Иегуды-Лейба Элиэзера Бирина , Пярну		גבריאל בירין ירושלים 1000 ₪
Анонимная жертвователница 1000 шек	На поощрение деятельности Объединения לעידוד פעילות האיגוד		תורמת בעילום שם 1000 ₪
Анонимный жертвователь из США 60 долл.	На поощрение деятельности Объединения לעידוד פעילות האיגוד		תורם בעילום שם מארה"ב 60\$
Поступили пожертвования до 250 шек. от: Даниэля Тамара, д-ра Евы Ватер, Леонида Бима		התקבלו תרומות עד 250 ₪ מחברי האיגוד: דניאל תמר, ד"ר יאווה ואטר, ליוניד בים	

Время работы нашего офиса (ул. Каплан 17, Тель-Авив): Воскр., понед., вторн., четв. – с 10:30 до 14:30 Среда с 15:00 до 18:00 В иное время работает автоответчик. Тел. 03-6093476, факс 03-6951310	שעות עבודה של משרד האיגוד ברח' קפלן 17 בתל אביב: בימים א', ב', ג', ה' בין השעות 10:30-14:30 ביום ד' בין השעות 15:00-18:00 בשעות אחרות ניתן להשאיר הודעה. פקס 03-6951310, טל. 03-6093476
Адрес для писем: 61243, תל אביב	הכתובת למכתבים: ת.ד. 23574, תל אביב 61243